

SOCIALMINISTERIET

Socialchef Per Skipper
Glostrup Kommune
Rådhuset, Rådhusparken 2
2600 Glostrup

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

PMO/ J.nr. 042-1357

21. november 2003

Vedr. lægekonsulenternes rolle i sociale sager, herunder sager om førtidspension

På baggrund af en henvendelse fra kommunalbestyrelsesmedlem Ove Bjerregaard-Madsen bilagt en redegørelse fra kommunens lægekonsulent samt omtale i pressen er der opstået tvivl, om Glostrup Kommune efterlever retningslinjerne om brugen af lægekonsulenter i sociale sager.

Socialministeriet har derfor den 7. november bedt Glostrup Kommune om en redegørelse for kommunens anvendelse af lægekonsulenter i sager om førtidspension.

Glostrup Kommune bad den 10. november Socialministeriet om at uddybe reglerne om lægekonsulenters direkte kontakt med borgere i sager om førtidspension. Glostrup Kommune spurgte, om det er i strid med reglerne, hvis en lægekonsulent har en samtale/direkte kontakt med en borger i relation til en aktiveringssag eller en sag om førtidspension.

I dette brev gives først et svar på de stillede spørgsmål. Dernæst vil Socialministeriet kommentere Glostrups Kommunes praksis. Vurderingen er foretaget ud fra kommunens redegørelse af 17. november 2003 i sammenhæng med lægekonsulentens beskrivelse af 22. oktober 2003.

Må en lægekonsulent have direkte kontakt med en borger?

Svaret på dette spørgsmål er, at en lægekonsulent godt må have direkte kontakt med en borger.

I Vejledning om Social Pension, pkt. 119 anvendes følgende formulering:

"Lægekonsulenten er at betragte som en af myndigheden ansat person, der ud fra sit fagområde skal bistå myndigheden med at klarlægge indholdet af andre lægers udtalelser. Lægekonsulenten skal således alene bidrage til at udlægge/tolke udtalelser fra praktiserende læger eller speciallæger."

Denne vejledning fra 1998 er som bekendt suppleret med flere vejledninger om sagsbehandling i førtidspensionssager, senest vejledningerne om arbejdsevne metoden. Som det fremgår generelt af disse vejledninger, og af KL's og Lægeforeningens aftale om det socialt-lægelige samarbejde, skal

ovenstående citat ikke forstås indskrænkende. Formuleringen er ikke valgt fordi lægekonsulenter kun må udlægge indholdet af andre lægers erklæringer.

Kommunale lægekonsulenter er blandt de centrale samarbejdspartnere for de kommunale sagsbehandlere. Lægekonsulentens opgave er jf. Fælleserklæringen om lægers opgaver i forbindelse med myndighedernes behandling af aktiverings- og pensionsager blandt andet at beskrive patientens funktionsniveau i forhold til eventuelle sygdomme – herunder også beskrive sygdomsreaktioner i forhold til forskellige arbejdsfunktioner. Lægekonsulenten rådgiver sagsbehandleren og kan fungere som brobygger mellem forvaltning, praktiserende læge og speciallæger.

Lægekonsulentens rolle adskiller sig på væsentlige punkter fra rollen hos de læger, der varetager undersøgelse og behandling af en borger. Lægekonsulenten er ansat til at rådgive kommunen, ikke borgeren. Der er ikke tale om et patient-lægeforhold i forholdet mellem en borger og en lægekonsulent:

- Lægekonsulenten er ansat som administrativ medarbejder af kommunen, og er i dette ansættelsesforhold ikke underlagt lægeloven.
- Lægekonsulenten skal være objektiv, saglig og neutral i sin vurdering af sagerne. Hvis en lægekonsulent har kendskab til den, sagen vedrører, og/eller er direkte eller indirekte ansvarlig for den lægelige behandling af den pågældende, er lægekonsulenten inhabil og må ikke medvirke ved kommunens behandling af sagen.

Lægekonsulenten må derfor ikke foretage en lægelig undersøgelse eller behandling af borgeren. Mener lægekonsulenten, at der er behov for en supplerende lægelig undersøgelse, skal lægekonsulenten rådgive kommunen om dette. Det kan fx. være tilfældet hvis lægekonsulenten får mistanke om tilstedeværelsen af en psykisk lidelse, som ikke er dokumenteret.

Hvis de helbredsmæssige forhold har betydning for sagen, skal der foreligge dokumentation for disse, typisk i form af lægeattester. Som det vil være fremgået af ovenstående, er det i strid med retningslinjerne, at en lægekonsulent selv tilvejebringer den nødvendige dokumentation ved selv at foretage en lægelig undersøgelse. Dette gælder uanset om den pågældende lægekonsulent har den relevante speciallægeuddannelse, og uanset om borgeren giver sit samtykke til at lade sig undersøge af kommunens lægekonsulent.

Pensionsmyndigheden har til opgave at sørge for, at der ikke efter en samtale i forvaltningen, hvor lægekonsulenten har deltaget, opstår tvivl om lægekonsulentens rolle i sagen, og om der er foretaget en lægelig undersøgelse.

Socialministeriets vurdering af praksis i Glostrup Kommune

Glostrup Kommune har oplyst i sin redegørelse af 17. november 2003, at hverken den nuværende eller tidligere lægekonsulenter har truffet afgørelse om tilkendelse af førtidspension. Socialministeriet forudsætter, at lægekonsulenten heller ikke har truffet afgørelse om påbegyndelse af en sag om førtidspension.

Socialministeriet har ud over redegørelsen fra kommunen modtaget en kopi af et brev fra 22. oktober 2003 fra lægekonsulenten til den daværende Socialchef. Socialministeriet forstår kommunens redegørelse og brevet fra lægekonsulenten sådan, at lægekonsulenten i nogle tilfælde har indkaldt en borger til samtale med det formål at afdække tilstedeværelsen af en eventuel psykisk lidelse. Lægekonsulenten begrundede en sådan fremgangsmåde med, at den i visse situationer er "hensigtsmæssig og administrativt smidig".

Glostrup Kommune har oplyst, at samtale mellem lægekonsulenten og borgere har fundet sted med henblik på at få afdækket, om der kunne foreligge en sindslidende tilstand for dermed eventuelt at få borgeren henvist videre i sundhedsvæsenet. Dette svarer til lægekonsulentens beskrivelse af den videre fremgangsmåde: "I tilfælde af uenighed omkring lægekonsulentens beskrivelse af de psykiske problemer vil borgeren helt selvfølgelig få et tilbud om at blive undersøgt af en speciallæge i psykiatri uden tilknytning til kommunen".

Socialministeriet vurderer den beskrevne fremgangsmåde som værende i strid med retningslinjerne for lægekonsulenter og Socialministeriets vejledning. Det skyldes, at fremgangsmåden indebærer, at lægekonsulenten i forvaltningen foretager en lægelig undersøgelse af borgeren. En sådan procedure er betænkelig, fordi den afskærer borgeren fra at benytte de klagemuligheder, der normalt gælder ved lægelige undersøgelser, skaber tvivl om fordelingen af rollerne mellem sagsbehandler, lægekonsulent, praktiserende læge og speciallæge, og strider mod principperne for det socialt-lægelige samarbejde.

Socialministeriet må på denne baggrund udtale sin kritik af den fremgangsmåde, som alle oplysninger peger på er anvendt i et begrænset antal sociale sager i Glostrup Kommune. Kritikken rettes mod det forhold, at lægekonsulenten i visse tilfælde selv har indhentet dokumentation for de helbredsmæssige forhold i sagen ved at foretage en lægelig undersøgelse af borgere, herunder har stillet en psykiatrisk diagnose på baggrund af sine egne undersøgelser.

Socialministeriet noterer sig, at Glostrup Kommune har taget sin praksis i førtidspensionssager op til revision. Efter den 21. marts 2003, hvor Socialministeriet udsendte skrivelserne "Orientering om lægers rolle i sager om før-

tidspension" er kommunen således blevet opmærksom på, at lægekonsulenten i visse tilfælde har haft en uhensigtsmæssig rolle i sagen. Kommunen har endvidere taget skridt til en orientering af de praktiserende læger om udstedelse af lægeerklæringer, så der kan skabes større klarhed omkring rollefordelingen i sager om førtidspension og dermed mindre usikkerhed hos borgerne.

Glostrup Kommune bør i forlængelse heraf overveje, om der er konkrete sager, hvor kommunens hidtidige praksis vurderes at have været til ulempe for borgeren, og sagen derfor skal genvurderes.

Socialministeriet agter ikke at foretage yderligere skridt i sagen.

Med venlig hilsen

Mikael Lynnerup Kristensen

Kopi til: Ove Bjerregaard-Madsen, Arbejdsmarkedsstyrelsen
